

Nro.

M A G Y A R M E R K U R

1789-dik esztendőben.

A' Róm. Csász. és Apostf. Kir. Fels. különös engedelmevel.

Szerdan Böjt - más - Havának 11 - dik Napján.

Hadi tudósítások.

Móldvábúl Febr. 21-én. Ohajtva várja nálunk minden ember, hogy a' kemény hideg lágy időre forduljon és a' felettéb magas havat', a' millyenről a' leg-vénebb emberek sem emlékeznek, elolvassza, hogy ismét kívánt elő-menetellel kezdhesük hadi dolgunkat. A' nagy hó annyira körül-vett bennünket, hogy a' velünk szomszédos Törököknek látogatásokra nem mehetünk; 's ezek is szemérmetefsen meleg lakásokban töltik idejeket. Mind a' két részről tsendefség vagyon 's egyik sem háborgatja a' másikat. De csak változzék-meg az idő; a' mi vitézi Barkó Húszárink, a' kik leg-közelebb vagynak a' Törökökhöz, nem sok nyugodalmat fognak nekik engedni. Ezen vitéz Magyar lovas Regiment, valamint az utolsó Burgus háborúban halhatatlan dítső nevet szerzett ma-

T

gá-

gának, úgy a' múlt esztendőbeli táborba szálláskor is mint derék vitézek ferege hartzolt az ellenséggel és mindenek felett jelesen forgatta magát a' *turbanok* előtt. — A' szabad feregek száma napról napra nevedik, és Barkó Húszárok közül az al-tiszteket és köz-embereket választja Kapitányjainak; a' kik között leg-nevezetesebb egy *Sombok* nevezetű meg-rémíthetetlen derék vitéz. Tsak igaz az, hogy mind a' katonai szolgálatban mind az ellenséggel való ütközésben a' mi Húszárinknak esméretes vitézségek által vezéreltetni kívánnak a' szabad feregek is.

Oláh országban, az onnét érkezett utóbbi tudósítások szerént, felette nagyok a' készülétek a' következő taborozásra. Mávrojeni rend-kívül való hadiadózásra kényszeríti a' népet, és annak öszve-gyűjtésénél a' Bojérok és a' köz-nép minden erőszak-tételnek alája vette vagynak. Hogy ettől mentek legyenek, sokan szabad feregünkhöz adtak magokat. A' Vulkáni passufon túl lévő Törökök azt a' hírt terjesztették-el, hogy mihént az idő meg-engedi, viszont a' Hátzegi völgybe bé-ütni szándékoznak. Ollyatén emberek, a' kik még a' tavali ijedségtől meg-nem menekedtek, ezen a' bizonytalan híren meg-döbbsentek, és sok familiák idétlen félelem miatt a' Sülyi völgyből visszavonták magokat.

Ehez hasonló félelemben élnek a' Bánáti lakosok is; a' kik a' Törököknek leg-kifesebb mozdulásfikon is rettegnek, és akármelly költött hirnek egy ideig hitelt adnak. Nem régenten támadott a' hír, hogy a' Törökök az Allion hegyét el-foglalták és számofsan Suppaneknél és még közelebb-is állának. De nem volt egyéb, hanem egy ellenséges csoport, a' melly kémlesnek okaért egész odaig ment vala. A' télen által a' nagy hó miatt nem állittathattak-ki őrizetek Allion he-

hegyére, és ugyan ez okbul-is szélső őrizetünk 'Suppanekig és Ó-Orfovaig el nem terjedhetett; de fok Törökök mentek Ó-Orfovára, és kémlelésnek okaért 'Suppanekre is, hogy meg-tudnak, ha vallyon bátorságban vagynak-é. Való az hogy az ellenségnek hafznos, ha az Allion hegyét hatalma alá kerítheti, mert az Új-Orsovai erőlségre szolgál, és Oláh országnak és Bánatnak kúltsa; de ha egyszer a' hegyekről el-mégyen a' hó a' mieink-is azon lenni fognak, hogy az ellenségnek birtokába ne jusson ezen hegy.

Zemlíni tudósítákok Belgrádbul által szökött raboknak szajok - vallásábul ezt jelentik: Minden egészséges Belgrádban, és az a' hír, hogy 6000 Törökök beteg ágyban haltanak vólna meg, nem egyéb, hanem költemény. A' múlt őszfel annyi gabonát gyűjtöttek Pánátban a' Törökök, hogy akar két esztendeig-is beérjenek vele; de másféle eleségben fogyatkozást szenvednek. Egy oka liszt (harmad-fel font) 3 párán-kél; egy oka hús 20 párán; egy oka gyertja 2 piafteren. A' fa leg-drágább, minthogy a' kemény hidegben egy szekér fa 6 piafteren vétetett. E' mellett meg-kell jegyezni, hogy egy párá 6 kis pénzt és 40 párá egy piaftert téfzen. Ez utóbbi pénznek neme Zemlinben mostan 45 krajtzárok árrában mégyen. A' mostani Belgrádi Basa a' kereztyén jobbágyit szorofsan tartja, a' kiket mihént gyanúba esnek, életjektől és jószágjoktól meg-fosztat. Ezen sanyargatástól indittatnak némelly kereztyének a' Mahomet vallásra való térésre; de mind ezek a' hit' tagadók örömeft el-szöknének, ha hazás tselédjekhez való szeretet nem tartóztatná őket. Az ot-tani Görög Püspöknek forsa szánakozásra méltó. Sokszor vólt már alkalmatofsága arra hogy Cs. K. földre által-szökjön, és mindazáltal meg-maradott lakásában, mivel el-távozása a' Belgrádi kereztyéneknek ki-irta-

táfokat hozná magával. Az előbbeni Abdy Basa, a' ki mint Szerafzkir Adrinápolyba ment, hogy ottan szereget gyűjtsön, a' Püspöknek tette az ajánlást, hogy ha tetfzenék, menne véle. De a' többi kerefsztyének kedvekért most sem hagyta el Belgrádot.

Derventában nagyon áfsák a' Törökök az árkokat, rakják a' fantz-karókat (*palisades*), Bányalukában pedig nyakra főre dolgoznak; a' Bosznya és Verbás folyó vize között lakó Törököknek megparantsoltattott a' fényes Portátul, hogy ezt a' tájékat minden erejeből óltalmazzák. — Berbirben mind szüntelen építik erőskéket a' Törökök, és egy tekintetben lévő Trávniki Török igazgatja az építést és a' munkásokat. Mivel a' Berbiri kerületbéli jobbágyoktól tartanak, 200 munkáfokat parantsoltak a' Trávniki és Jaitzai kerületből, a' kiket erősen a' dologhoz tartanak. Az erőskének azon részét, a' mellyet az Ó-Gradiskai ágyúk tavál meg-rontottak, bé-földözni akarák; de tsak hamar el-kergettetének, A' Fő Vezér-Hadnagy Mitrovfzky Úrnak parantsolatjára 18 fontot lövő ágyúk az Ó-Gradiskai bástyára rakott dombról egynéhányszor el-sütettek, a' mellynek olly jó foganatje vala, hogy az első lövésre minden munkáfok el-szaladának. A' meszszünnen jövő jobbágyok a' térségre futanak és az erdőkben el-rejték magokat, a' várbéli őrizet pedig irtóztató módon kiálta és a' Bányaluka felé lévő árokba szalada, hogy a' golyóbifoktól ne szenvedjen. Mivel tsak azt akarák meg-nyerni a' mieink, hogy a' munkáfok el-szellestefsenek és hogy a' ditsekedők tudják-meg mi a' félelém, 50 ágyú-lövések után a' tüzellés félbe marada; és az óltától fogva a' vízi részen nem láttatnak munkáfok.

A' Török jobbágyok közzül, a' kik tavál hozánk által-költözködtek, fokban a' kemény télben marhájjokkal együtt vízfza-tértek, mivel a' szénát és szal-

mát többnyire ottan hagyták vala. Ezt meg - hallván a' Törökök; nagy számmal a' vég-helyi falukra menének, a' hol 16 embert meg-ölének, 9 fogva marháikkal együtt Banyalukára vivének. A' Törökök tsopor-tonként gyülekeznek - öszve, főképp az okbúl, hogy jobbagyjaikat ijjeszfűék és a' határ szélekről bellyebb hajtsak. A' Kozarátzi hegyeknél 300 Törökök vannak; de tsendefsen maradnak és egy nagy fereget várnak két Basáknak vezérsége alatt.

A' Szyrmiumi hadi seregnek fő Vezére Hadik Gróf mindennap váratik Budara, a' hól egynéhány napokig múlatni szándekozik. Életjének 78-dik esztendejében vállalta magára a' fő vezérséget, tökéletes elemebéli tehetséggel bír, tekintete eleven és vidám. Adjutansának az ő tulajdon fiát az ő Húszár-Regementjénél vitézkedő Fő Hadnagyot választotta a' meg-holt Likhtenstáin Hertzeg' adjutansával együtt. Azon időben a' Fő Vezér Laudon Báro is, a' ki 74-dik esztendejében kivánt egétségben vagyón, Gradiskára megyen. — A' Fő Vezér Haddik Gróf Úr helyett, az alatt a' hadi-szerek Vezére Vállisz Mihály Gróf Úr, Prágának elébbeni jeles' kommendánsa az Udvari Haddi Fő Tanátsnak préfességet viselni fogja.

Ő Felségéről a' R. Császárról mondatik: hogy nem fogna le - menni a' táborba, hanem mindazáltal Pestre le-jönni, hogy a' táborba szálló hadi seregekhez annál közelebb légyen. A' békefégről való alkuvások tellyesféggel félbe szakasztattak, lenni mondatnak.

A' Generál De Vinz Báro Úrnak egétsége ismét helyre hozattatott, és most készül, hogy még Laudon előtt érkezzen a' Horváth országi hadi sereghez.

Temesvárban a' Generál-májor Pállávitcini Gróf, a' ki Sept. 14-én történt ütközeten puskából lött go-lyó.

lyóbis által bal szemétől meg fosztattatott, és azóly ifzonyu fájdalmakat szenvedett vala, kínjainak vége érte és ki-múlt e' világbul.

Ő Felsége a' Fő-Hadnagy Vukásovits vezérsége alatt Montenegroban vitézkedő 2 Kadétokat, Vukásovits Györgyöt és Majorovits Jánost Hadnagyokká tenni méltóztatott a' szabad seregnél és mindeniket 100 arannyal meg-ajándékozta. — A' Cs. K. hajós seregnek szükségére, a' melly ki-kötő réveinknél fegyverkezetik-fel és 50 hajókbul állani fog, a' tenger-mellyéki helységekben és városokban hajóslegények fogadtatnak. — Vukásovitsi szabad seregéhez Zengen, Fiumén, Triestzen jó elő menetellel fogadják a' legényeket. Hol 80, hol 100 fogadott legények vitettetnek rendelt helyeikre; hogy a' gyalogság a' rendelt számát majd el-éri, melly 4000nek lenni mondatik. Pesten, Budán, Sz Fejérváron, Ketskeméten annyi legénység adott kezet a' Húszároknak, hogy naponként 7, 8 korszikkal hozattatnak ide a' válogatott legények, a' kik itten fel-öltöztetnek katona-ruhába, és leg-ottan Soroksárra vitettetnek a' hadi gyakorlásoknak meg-tanulására. — A' Szerviai szabad seregnél fel-állítandó Húszárok Divíziójához fogadják már Budán a' legényeket, úgy hogy mostan mind a' két városokban musika szóval tsalogatják a' legényeket kétféle szabad seregek számára mellyek egymástól nagyon kölömböznek az öltözetre nézve.

Török ország. A' fényes Portának Ministeri közül még azok-is, a' kik eleinten nagyon ellenzették az Oroszok ellen tett hadi jelentést, egy szívvel egy szájjal kiáltják: „Most vagyon ideje; mindennek fegyvert kell rántania, a' ki erősen hiszen a' Mahometben; mert el-akarják pusztítani birodalmunkat, és minket ki-írtani. „Nemelly levelek szerént Konstantiná-

nápolyból, a' Mufti parantsolatokat küldött az alatta lévő Papi-Rendnek, hogy a' népnek jelentsék-meg: hogy az a' Muzulmán, a' ki egészséges, és elég ereje vagon fegyvert viselni, és még sem fiet a' Mahomet záfzójához, semmi jufsát sem tarthatja amaz idveségekhez, a' mellyek készen várják őket a' paraditsomban; mert feleségeik, gyermekeik és vallások veszedelemmel fenyegettetnek, mivel a' *gaurok* (keresztények) az igaz hitű Muzulmánok romlására öízve-esküttek 's a' t,

Elegyes tudósítások.

Ő Felsége a' kiralyi *Septemvirális* Táblának Afessorát, Semsey András Tanácsos Úrat Magyar-Erdélyi Udvari Kantzelláriánál Referendáriusá tenni méltóztatott.

A' Velentzei Dózse, Renier Pál Febr. 14 én, életjének 79 esztendejében meg-halálozott, minekutánna ezen méltóságot 1779 dik esztendőtől fogva ditséretesen viselte volna.

Lengyel ország. A' közelebb múlt hónapnak 16-án tartatott gyűlésben, midőn a' Király jelen volna, olvastatott - el az Orosz jelentés. Ennek el olvastatásán az egész gyűlés fel-zendüle, mivel a' többi közt jelentették benne, hogy az Orosz seregek, a' mellyek Lengyel Országban vagynak, az élés-házoknak óltalmazására még némelly ideig az országban fognak maradni. A' Királynak nyavalyája miatt a' következő gyűlés 19-ére hallasztatott. A' hazajok mellett búzgó nyughatatlan lelki Lengyelek a' Törököket-is szövetséggel kínálják. Frantzia országhoz való barátságok nagyon meg-hűlt; mert mind eddig nagy reménységgel bíztatták magokat a' Frantzia koronától adattandó segítség eránt, miglen a' Frantzia Ministernek Montmoren Grófnak levelét vették volna. A' Pruszizusok és Szászok nagy alkut kö-
nek

nek külömbféle Zsidókkal, a' kik *remonte*-lovakat szereznek Ukrániában.

A' 19-én tartatott gyűlés' tsak nem olyan volt mint hajdani időkben. Egy vám'szedő Ukrániából ez írta vala : hogy az Oroszok viszont 130 szekerekkel mellyek fegyverekkel és lóra való szerfzámokkal meg rakva valának, az említett tartományba bé-jöttek; hogy az oda való parasztok zenebonára készülnék, és fok fegyvereket kézzen tartanak-is; hogy az ottani Görög vallásu Papok a' nyughatatlan népet tanátsal 's egyébként segítik.

A' tanátskozásban, melly ezen dolog eránt tartatott, fokban azt kivánták, hogy a' vajdaságban lóra üljön minden és a' fegyverrel meg-rakott szekereket ki-téritse az országbul. A' gyűlésnek egyik tagja ez tet nagyon ellenzé; mellyre meg haragudván a' többiek kardot rántának; és ha a' Király szép szóval nem kérte volna őket, minden bizonynal vér-ontást vitenek volna véghez. 24 én ugyan ezen dolgot vevők gondolóra : és minekutánna eleget hányták vetették volna, miképpen vigyék azt véghez, hogy a' szekereket ki-igazítsák az országbul, végtére semmit ez eránt nem végezenek.

A' szabad Közönségnek rendkívül való követése a' Pruszszus udvaron, Czártorinszky Hertzeg meg-kezett Berlinben, és az udvarnál bé-jelentetett, a' hová Hertzberg Úrtól vezetett.

Móldvából jött hírek jelentik, hogy Kóburg Hertzeg fő szállását meg-fogja változtatni és Gallitziába visszfa térni.

P E S T E N N,

Nyomtatott Patzkó Ferentz' betűivel.